

Je kunt natuurlijk in droge cijfers uitdrukken hoe het er met de mensheid voor staat.

Maar 'plaatjes' spreken veel meer tot de verbeelding.

Een Brits-Amerikaans team van cartografen en wetenschappers ontwikkelde een methode om de vorm van een land aan elk denkbaar onderwerp aan te passen.

Het resultaat: een soort lachspiegels. Al is er lang niet altijd reden tot vrolijkheid...

TEKST: JELLE VAN DE KAMP/ILLUSTRATIES: SASI GROUP (UNIVERSITY OF SHEFFIELD) EN MARK NEWMAN (UNIVERSITY OF MICHIGAN)

De ware wereld

Ter vergelijking: de wereldkaart zoals je hem uit de atlas kent.

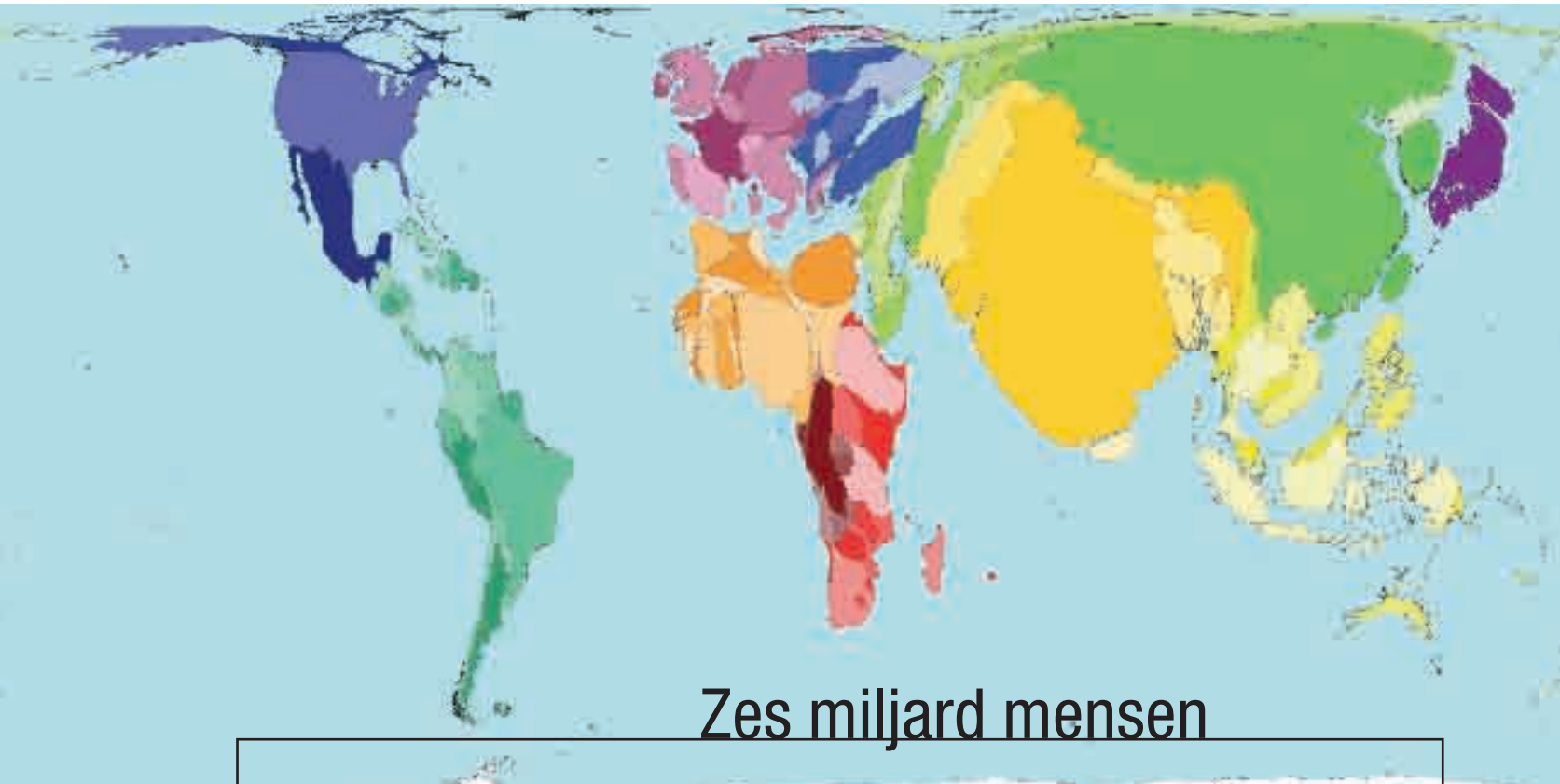
Waar ze het maken

Meer dan 85 procent van alle elektronica komt uit Azië. Zoals je op de kaart hierboven kunt zien, is vooral Japan het land van de tv's, computers en camera's. Maar Ierland blijkt relatief gezien de grootste producent van dat soort artikelen te zijn; het verdient er jaarlijks 716 dollar per inwoner mee. Taiwan staat met 535 dollar op de tweede plaats, gevolgd door Maleisië (404 dollar) en Hongkong (342). Japan neemt met 326 dollar de vijfde plaats in. Overigens wordt wereldwijd met de handel in elektronica 10 procent van al het geld verdiend.

Of een land elektronica invoert, heeft natuurlijk te maken met de aanwezigheid van een (betrouwbaar) elektriciteitsnet. En met geld. Zoals je ziet voldoen de Verenigde Staten aan beide voorwaarden. Jaarlijks wordt daar voor 47 miljard dollar aan elektronica geïmporteerd. Maar de landen in Noord-Afrika, die samen ongeveer net zoveel inwoners als de VS hebben, geven per jaar slechts 5 procent van dat bedrag aan elektronische spullen uit.

Waar ze het kopen

Zes miljard mensen

In het voorjaar van 2000 zag de zes miljardste wereldburger het levenslicht. Uiteraard zijn niet alle mensen gelijkmatig over de aarde verdeeld. Op deze kaart zie je de verhouding tussen het oppervlak van een land en zijn inwoners. Het opgeblazen India (met een bevolking van ruim 1 miljard) valt meteen op. En ook Japan (128 miljoen inwoners, oftewel 337 per vierkante kilometer) is stukken breder dan op een normale wereldkaart. Maar een land als Australië, dat qua oppervlakte (7,7 miljoen vierkante kilometer) tot de reuzen behoort, krimpt op deze kaart door zijn relatief kleine bevolking (20,5 miljoen) en lage bevolkingsdichtheid (2,6 inwoners per vierkante kilometer) tot een miezerig stukje grond ineen.

De wereld in het jaar 1

Volgens schattingen liepen er tweeduizend jaar geleden maar zo'n 230 miljoen mensen op de aarde rond. Noord- en Zuid-Amerika, Australië en het koude Noord-Europa waren dunbevolkt. In India en China was het in het jaar 1 al wel behoorlijk druk. Net als rond de Middellandse Zee trouwens, met zijn Egyptische, Griekse en Romeinse beschavingen. Vooral langs rivieren als de Ganges, de Eufraat en de Tigris, de Yangtze en de Nijl dromden de mensen samen. Daar was de grond namelijk het vruchtbaarst.

groenten

Op deze drie kaarten is Nederland letterlijk het middelpunt van de wereld. Wat de uitvoer van groenten, zuivel en vlees betreft, speelt ons land een leidende rol. Nederland is zelfs de grootste exporteur van groenten. Het gaat op deze kaart trouwens niet om het totale gewicht van de producten, maar om de waarde in dollars. Naast Nederland mag Nieuw-Zeeland (rechtsonder op de twee kaartjes hierbeneden) binnen deze tak van de economie een zwaargewicht genoemd worden. Het land is de grootste exporteur van melkproducten en staat op de tweede plek wat betreft de uitvoer van vlees. Afrika lijkt op deze kaarten van de aardbodem verdwenen te zijn.

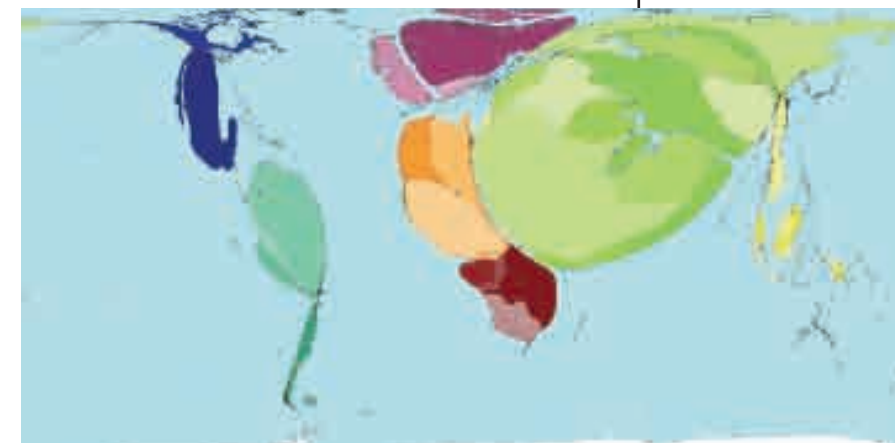

zuivel

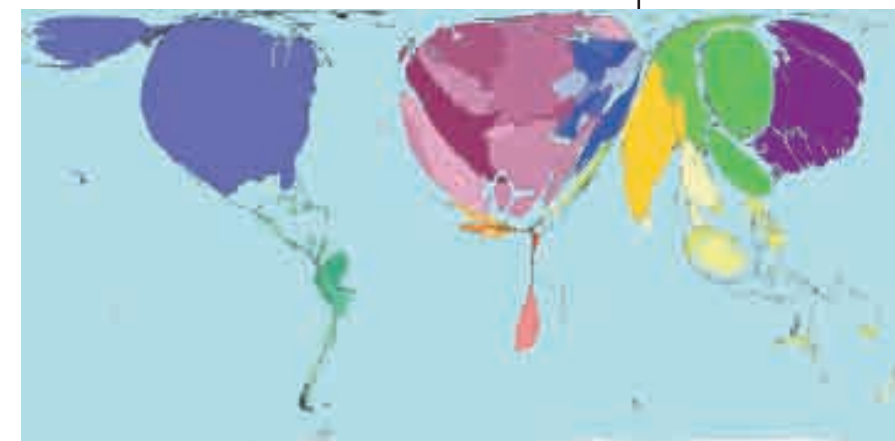
vlees

De olieboeren

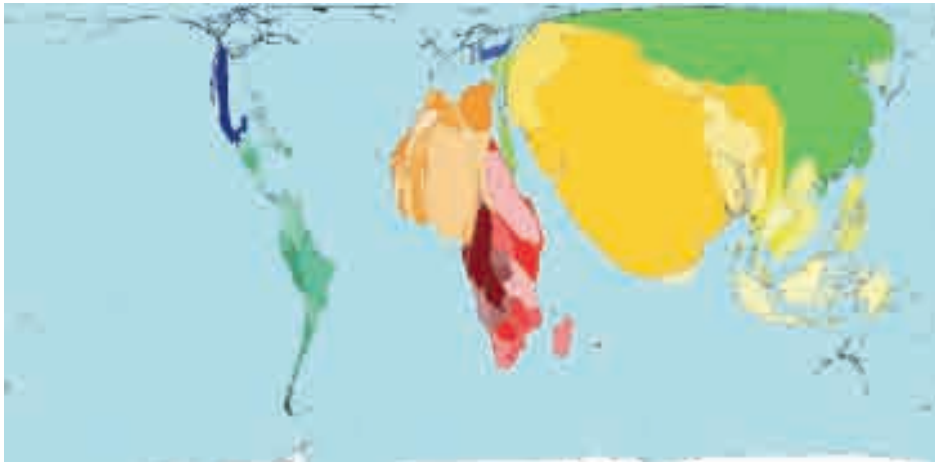

Bijna 60 procent van alle aardolie wordt door landen in het Midden-Oosten geproduceerd. De Verenigde Arabische Emiraten hebben de hoogste opbrengst per hoofd van de bevolking. Maar wat de totale waarde betreft voert Saudi-Arabië meer dan twee keer zoveel olie uit als elk ander land. Minder bekende, maar niet uit te vlakken olieleveranciers zijn Noorwegen, Nigeria en Venezuela.

De olieverslaafden

Als sommige landen massaal olie verkopen, moet dat spul natuurlijk ergens anders gekocht worden. Afgezet tegen het aantal inwoners importeert Singapore jaarlijks verreweg de meeste aardolie: in geld uitgedrukt 1808 dollar per persoon. Nederland is een 'goede tweede' met 733 dollar per inwoner. België staat derde met 618 dollar. Ook Japan, Zuid-Korea, Finland en de Verenigde Staten zijn op deze kaart als gevolg van hun olieimport behoorlijk opgezwollen. Daarentegen besteedt het straatarme Afrikaanse land Burundi per inwoner maar 0,02 dollar aan de invoer van olie.

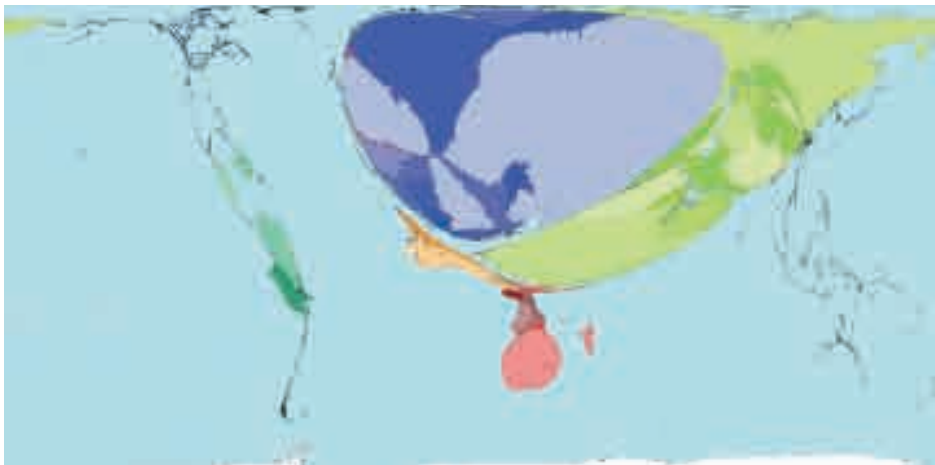

Twée dollar per dag

Dit is niet echt een vrolijke kaart. Hij laat zien waar de meeste mensen onder de armoedegrens leven. Dat wil zeggen dat iemand maximaal maar twee dollar (1,60 euro) per dag te besteden heeft. Met dat schamele bedrag moet de gemiddelde inwoner van landen als India, Cambodja, Nepal, Mali of Nigeria (ironisch genoeg een grote aardolie-exporteur) in zijn behoefte aan voedsel, water en onderdak voorzien. Voor ons alledaagse zaken als schoolboeken, geneesmiddelen en nieuwe kleren gelden daar als luxe-artikelen.

Steeds rijker

Tussen 1975 en 2002 heeft twee derde van de landen in de wereld een groei in hun welvaart doorgemaakt. In het Verre Oosten steeg het bruto nationaal product jaarlijks zelfs met 8 procent. Op dit moment ontwikkelt China zich economisch gezien heel sterk. En India komt eraan. Verder werden vooral de rijke landen alleen maar rijker.

Armoede-explosie

Van de originele vorm van de wereldkaart is hier weinig meer te herkennen. Deze kaart geeft een beeld van de landen waar de koopkracht tussen 1975 en 2002 in elkaar geklapt is. De blauwe vlekken in het midden zijn voormalige Oostblokstaten als Rusland en Polen. In de Oekraïne is de welvaart twee keer zo hard gedaald als in welk ander gebied dan ook. Verder gaat het slecht in de landen van het Midden-Oosten.

INTERNET

www.worldmapper.org

Deze link staat aanklikbaar op www.kijk.nl/links.

De wetenschappelijke wereld

Deze kaart toont het aantal wetenschappelijk publicaties, afgezet tegen het aantal inwoners van een land. Met 1159 publicaties per miljoen inwoners is Zweden op dit terrein wereldkampioen. Het zijn sowieso vooral de rijkere landen waar veel wetenschappelijk onderzoek gedaan wordt. In West-Europa, Noord-Amerika en Japan verschijnen ongeveer drie keer zoveel wetenschappelijke artikelen als in andere regio's. Nederland doet het ook op deze lijst niet zo heel slecht: 'we' staan zevende met 783 wetenschappelijke publicaties per miljoen inwoners.